

Stowarzyszenie Instruktorów i Trenerów Żeglarstwa HALS

System Szkolenia Żeglarskiego HALS

Zgodnie z uchwałą nr **2/11** z dnia **1 lutego 2011** r. Zarządu Stowarzyszenia Instruktorów i Trenerów Żeglarstwa HALS wprowadzony zostaje do realizacji **System Szkolenia Żeglarskiego HALS**. Ostatnia korekta tego dokumentu miała miejsce 14 kwietnia 2016 r.

System Szkolenia Żeglarskiego HALS jest zgodny z zapisami obowiązującej obecnie **Ustawy** z dnia 25 czerwca 2010 r. **o sporcie** i zmienionymi tą ustawą zapisami **Ustawy** z dnia 21 grudnia 2000 r. **o żegludze śródlądowej**. Artykuł 37A tej ustawy (ust. od 1 do 3) posiada następujące zapisy:

Ust. 1. Prowadzenie statków przeznaczonych do uprawiania sportu lub rekreacji, zwane dalej „uprawianiem turystyki wodnej”, wymaga:

- 1) posiadania odpowiedniej wiedzy i umiejętności z zakresu żeglarstwa;
- 2) przestrzegania zasad bezpieczeństwa przy uprawianiu turystyki wodnej.

Ust. 2. Przepisy ust. 1 dotyczą statków przeznaczonych do uprawiania turystyki wodnej:

- 1) o napędzie żaglowym (jachtów żaglowych), które mogą być wyposażone w pomocniczy napęd mechaniczny;
- 2) o napędzie mechanicznym (jachtów motorowych), w tym także skuterów wodnych, łodzi pneumatycznych i poduszkowców;
- 3) o napędzie innym niż żaglowy lub mechaniczny.

Ust. 3. Uprawianie turystyki wodnej na jachtach żaglowych o długości kadłuba powyżej 7,5 m lub motorowych o mocy silnika powyżej 10 kW wymaga posiadania dokumentu kwalifikacyjnego wydanego przez właściwy polski związek sportowy.

I. Założenia ogólne

1. Celem stworzenia **Systemu Szkolenia Żeglarskiego HALS**, nazywanego dalej Systemem HALS, jest propagowanie bezpiecznego uprawiania żeglarstwa, jako elementu powszechnej turystyki wodnej.
2. Nadrzędną zasadą Systemu HALS jest zapewnienie uczestnikom szkolenia żeglarskiego bezpieczeństwa i realizacja programów edukacyjnych zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz dobrą praktyką żeglarską.
3. Założeniem Systemu HALS jest stworzenie możliwości uzyskania jednego z zakresów umiejętności i wiedzy żeglarskiej, zależnie od potrzeb, możliwości psychofizycznych i dyspozycji czasowej uczestnika szkolenia.
4. Dopuszczalne jest stosowanie dowolnych form szkolenia żeglarskiego zapewniających rzetelną realizację zawartych w Systemie HALS programów edukacyjnych.
5. W ramach Systemu Szkolenia Żeglarskiego HALS zostały opracowane następujące segmenty szkolenia żeglarskiego:
 - **Żeglarski Start HALS**
 - pierwszy żeglarski krok dla dzieci i młodzieży, program szkoleniowo-wychowawczy umożliwiający uzyskanie niezbędnej wiedzy i umiejętności z zakresu bezpiecznego przebywania nad wodą i wprowadzenia do żeglarstwa,

- **Wstępne Szkolenie Żeglarskie HALS**,
 - program szkolenia na **wykwalifikowanego członka załogi** jachtu żaglowego na wodach śródlądowych,
 - program szkolenia na **wykwalifikowanego członka załogi** jachtu żaglowego na wodach morskich.
 - **Podstawowe Szkolenie Żeglarskie HALS**,
 - program szkolenia na **prowadzącego jacht żaglowy** o długości kadłuba do 7,5m po wodach śródlądowych,
 - program szkolenia na **prowadzącego jacht żaglowy** o długości kadłuba do 7,5m po wodach morskich.
 - **Zaawansowane Szkolenie Żeglarskie HALS na państwowe patenty żeglarskie**, szkolenie według Systemu szkolenia HALS na państwowe patenty żeglarskie.
6. Odbycie szkolenia wstępnego lub podstawowego przeprowadzanego według programów Systemu HALS potwierdzone jest wydaniem dokumentu (certyfikatu) poświadczającego nabycie odpowiedniego zakresu **umiejętności i wiedzy żeglarskiej**.
- szkolenie żeglarskie na wodach śródlądowych **dla dzieci i młodzieży**:
 - **Młody ŻEGLARZ** – certyfikat wprowadzenia do żeglarstwa,
 - szkolenie żeglarskie na wodach śródlądowych:
 - **ZAŁOGANT** - certyfikat wstępnych umiejętności żeglarskich na wodach śródlądowych,
 - **ŻEGLARZ** - certyfikat podstawowych umiejętności i wiedzy żeglarskiej na wodach śródlądowych,
 - szkolenie żeglarskie na wodach morskich:
 - **ZAŁOGANT morski** - certyfikat wstępnych umiejętności żeglarskich na wodach morskich,
 - **ZAŁOGANT morski żaglowca**- certyfikat wstępnych umiejętności żeglarskich na wodach morskich uzyskanych na pokładzie dużego żaglowca morskiego,
 - **ŻEGLARZ morski** - certyfikat podstawowych umiejętności i wiedzy żeglarskiej na wodach morskich.
7. Ukończenie szkolenia na państwowe stopnie żeglarskie pozwala na uzyskanie stosownego zaświadczenia odbycia szkolenia żeglarskiego, a następnie przystąpienie do egzaminu na dany stopień żeglarski.
8. **Organizatorem szkolenia** żeglarskiego realizowanego zgodnie z zasadami Systemu HALS może być osoba fizyczna lub instytucja spełniająca następujące warunki:
- członkostwo w Stowarzyszeniu HALS (dotyczy osoby fizycznej),
 - posiadanie jednej z Licencji Szkoleniowych HALS (dotyczy to zarówno osoby fizycznej, jak i instytucji).
9. **Prowadzącym szkolenie** żeglarskie zgodnie z zasadami Systemu HALS może być osoba fizyczna spełniająca następujące warunki:
- członkostwo w Stowarzyszeniu HALS,

- posiadanie odpowiednich uprawnień instruktorskich i żeglarskich uzyskanych na podstawie zapisów aktualnych przepisów państwowych dotyczących szkolenia żeglarskiego i uprawiania żeglarstwa,
 - odbycie okresowej Unifikacji Szkoleniowej HALS lub jej aktualizacja.
10. **Żeglarski Start HALS** przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 13 roku życia, które zamierzają rozpocząć bezpieczną zabawę w żeglarstwo.
 11. **Wstępne Szkolenie Żeglarskie HALS** przeznaczone jest dla młodszej młodzieży, a także dla innych osób, które nie zamierzają lub w najbliższym czasie jeszcze nie mogą, nabyć umiejętności samodzielnego prowadzenia jachtu, a chcą aktywnie i bezpiecznie uprawiać turystykę wodną, w tym wykonywać czynności załoganta na jachcie żaglowym.
 12. **Podstawowe Szkolenie Żeglarskie HALS** przeznaczone jest dla tych osób, które chcą nabyć umiejętność samodzielnego prowadzenia jachtu o długości kadłuba do 7,5m i nie potrzebują zdobywać w tym celu zaawansowanej wiedzy i umiejętności żeglarskich, wymaganych do uzyskania państwowych uprawnień żeglarskich, niezbędnych do prowadzenia większych jachtów żaglowych.
 13. Podstawowe Szkolenie Żeglarskie HALS nie wymaga wcześniejszej realizacji programu Wstępnego Szkolenia Żeglarskiego HALS. Posiadanie żeglarskich umiejętności wstępnych może jednak ułatwić nabycie żeglarskich umiejętności podstawowych.
 14. Szkolenie na państwowe stopnie żeglarskie nie wymaga wcześniejszej realizacji programu Wstępnego lub Podstawowego Szkolenia Żeglarskiego HALS. Posiadanie podstawowych lub wstępnych umiejętności żeglarskich może jednak ułatwić uzyskanie państwowego stopnia żeglarskiego.
 15. Zasady organizacji szkolenia, stworzenie stosownej dokumentacji związanej z realizacją programów Systemu HALS, kształt i formy certyfikatów, jak i ich wzory, zostaną określone uchwałami Zarządu Stowarzyszenia HALS. Publikowane one będą na stronie internetowej Stowarzyszenia HALS (www.hals-sitz.org.pl) oraz prezentowane będą na cyklicznie organizowanych Unifikacjach Szkoleniowych HALS.
 16. Nadzór nad realizacją programów edukacyjnych i postanowień Systemu Szkolenia Żeglarskiego HALS prowadzi Zarząd Stowarzyszenia Instruktorów i Trenerów Żeglarstwa HALS.

II. Żeglarski Start HALS

1. Uzyskane kompetencje

1. Członek załogi śródlądowego jachtu żaglowego.
2. Wstępna umiejętność obsługi stanowisk manewrowych oraz wykonywania innych czynności na śródlądowym jachcie żaglowym.
3. Czynności te mogą być wykonywane tylko na polecenie kierującego jachtem i pod jego bezpośrednim nadzorem.
4. Uzyskuje tytuł: „**Młody ŻEGLARZ**” i dokument: „Certyfikat wprowadzenia do żeglarstwa”.

2. Warunki kwalifikujące kandydata

1. Wiek co najmniej 6 lat.
2. Zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do uprawiania żeglarstwa lub oświadczenie podpisane przez rodziców lub opiekunów prawnych.
3. Umiejętność pływania potwierdzona posiadaniem powszechnej karty pływackiej lub oświadczeniem podpisanym przez rodziców lub opiekunów prawnych.
4. Zgoda rodziców lub opiekunów prawnych na uprawianie żeglarstwa i udział w szkoleniu.

3. Ramowy program szkolenia

3.1. Zasady bezpieczeństwa

1. Podstawowe zasady bezpiecznego przebywania nad wodą i na wodzie.
2. Podstawowe zasady bezpieczeństwa na śródlądowym jachcie żaglowym (m.in. wchodzenie na jacht, schodzenie z jachtu, poruszanie się po jachcie i pomoście).
3. Zasady bezpieczeństwa przy wykonywaniu podstawowych czynności na jachcie przy niezbędnej i możliwej do wykonania obsłudze stanowisk manewrowych.
4. Stosowanie podstawowych środków ratunkowych i uczestniczenie w działaniach ratowniczych (zakładanie kamizelki ratunkowej, poruszanie się i wykonywanie czynności w kamizelce ratunkowej).
5. Dobór ubioru żeglarskiego w zależności od warunków pogodowych.
6. Podstawowe sposoby wzywania pomocy i zasady zachowania się po wywrotce jachtu.

3.2. Podstawowe czynności na jachcie i zasady ich wykonywania

1. Podstawowe prace porządkowe i bosmańskie (klarowanie jachtu, buchtowanie lin, węzły żeglarskie: prosty, refowy, knagowy, rożkowy, ósemka, sztyk, cumowy żeglarski, ratowniczy).
2. Praca na cumach (obsługa cum, szpringów, odbijaczy, bosaka).
3. Operowanie żaglami (stawianie i zrzucanie żagli, klarowanie żagli).
4. Zasady bezpiecznej i prawidłowej obsługi instalacji jachtowych (m.in. gazowej, elektrycznej, wodnej, toalety chemicznej).
5. Obserwacja akwenu (określanie zagrożeń i sposoby informowania o nich).

3.3. Czynności na jachcie żaglowym płynącym na silniku

1. Obsługa steru i silnika (utrzymanie kursu, zmiana kursu).

3.4. Czynności na jachcie żaglowym płynącym pod żaglami

1. Operowanie żaglami (wybieranie i luzowanie szotów, stawianie i zrzucanie żagli).
2. Obsługa steru i żagli (utrzymanie kursu, zmiana kursu).

3.5. Uczestnictwo w akcji ratowniczej

1. Uczestniczenie w procedurze ratowniczej „alarm: człowiek za burta” (na silniku, pod żaglami z elementem stawiania w dryf).
2. Pomoc w podjęciu człowieka z wody na pokład jachtu.

3.6. Wstępna wiedza żeglarska

1. Nazewnictwo podstawowych części jachtu i jego osprzętu.
2. Kursy jachtu względem wiatru.
3. Etykieta i kultura żeglarska (m.in. zasady zachowania się na jachcie, wygląd jachtu, ubiór żeglarski, szanty i piosenki żeglarskie, marynistyka).
4. Wybrane elementy historii żeglarstwa.
5. Podstawy ekologii i ochrony środowiska wodnego.

3.7. Gry i zabawy popularyzujące uprawianie żeglarstwa (przykładowe zalecane propozycje programowe).

1. Turniej wiedzy żeglarskiej.
2. Mała Olimpiada sportów wodnych.
3. Regaty o Puchar Bosmana.
4. Wyprawa żeglarska po skarb piratów.

4. Sprzęt szkoleniowy i baza

1. **Sprzęt szkoleniowy** - szkolenie powinno być prowadzone na dowolnym, śródlądowym, kabinowym jachcie żaglowym typu slup, wyposażonym w sprawny i kompletny takielunek oraz w sprawny silnik przyczepny, lub na innych jachtach śródlądowych.

2. Baza szkoleniowa:

- poprawna infrastruktura **przystani żeglarskiej**, pomost umożliwiający prawidłowe cumowanie oraz bezpieczne i prawidłowe wykonywanie manewrów dojścia i odejścia od pomostu,
- w pełni wyposażona **baza socjalna** przygotowana do obsługi zgrupowania dzieci i młodzieży.

5. Czas i sposób szkolenia

1. Łączny czas szkolenia powinien wynosić **nie mniej niż 6 dni** (zalecany czas szkolenia wynosi od 6 do 12 dni).
2. Formy organizacyjne programu Żeglarski Start HALS:
 - a. **Błękitne Wakacje HALS** – szkolenie żeglarskie prowadzone podczas **wakacji letnich** w formie stacjonarnego lub wędrownego obozu żeglarskiego lub jako dzienne szkolenie dojazdowe (np. półkolonie).
 - b. **Błękitna Szkoła HALS** – szkolenie żeglarskie prowadzone w okresie **roku szkolnego** w formie stacjonarnego lub wędrownego obozu żeglarskiego także jako dzienne, lub weekendowe szkolenie dojazdowe (np. koło zainteresowań).
3. Wszystkie czynności nauczane podczas szkolenia, mogą być wykonywane przez kursanta tylko pod bezpośrednim nadzorem prowadzącego szkolenie.
4. Szkolenie praktyczne na akwenu powinno odbywać się w sprzyjających warunkach pogodowych, przy sile wiatru **1-3⁰B** (do ok.5 m/s).
5. Warunki zaliczenia szkolenia:
 - obecność i aktywny udział we wszystkich zajęciach,
 - bezpieczne i poprawne wykonywanie nauczanych czynności,
 - zaliczenie sprawdzianu na zakończenie szkolenia (o jego formie decyduje **prowadzący to szkolenie**, posiadający BŁĘKITNĄ lub BIAŁĄ Licencję Szkoleniową HALS na wody śródlądowe lub **nadzorujący to szkolenie**, posiadający BIAŁĄ Licencję Szkoleniową HALS na wody śródlądowe).

III. Wstępne Szkolenie Żeglarskie HALS na wodach śródlądowych

1. Uzyskane kompetencje

1. Wykwalifikowany członek załogi śródlądowego jachtu żaglowego.
2. Umiejętność obsługi stanowisk manewrowych oraz wykonywania innych czynności na śródlądowym jachcie żaglowym, na wodach śródlądowych.
3. Czynności te mogą być wykonywane tylko na polecenie kierującego jachtem i pod jego bezpośrednim nadzorem.
4. Uzyskuje tytuł: „ZĄLOGANT” i dokument: „Certyfikat wstępnych umiejętności żeglarskich na wodach śródlądowych”.

2. Warunki kwalifikujące kandydata

1. Zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do uprawiania żeglarstwa lub oświadczenie własne, w przypadku osób niepełnoletnich oświadczenie musi być podpisane przez rodziców lub opiekunów prawnych.
2. Umiejętność pływania potwierdzona posiadaniem powszechnej karty pływackiej lub oświadczeniem własnym, w przypadku osób niepełnoletnich oświadczenie musi być podpisane przez rodziców lub opiekunów prawnych.
3. W przypadku osoby niepełnoletniej, zgoda rodziców lub opiekunów prawnych na uprawianie żeglarstwa i udział w szkoleniu.

3. Ramowy program szkolenia

3.7. Zasady bezpieczeństwa

1. Podstawowe zasady bezpieczeństwa na śródlądowym jachcie żaglowym (wchodzenie na jacht, schodzenie z jachtu, poruszanie się po jachcie i pomoście).
2. Zasady bezpieczeństwa przy wykonywaniu czynności na jachcie i obsłudze stanowisk manewrowych.
3. Stosowanie podstawowych środków ratunkowych i działań ratowniczych (zakładanie kamizelki ratunkowej, rzut kołem ratunkowym, rzutką).
4. Dobór ubioru żeglarskiego w zależności od warunków pogodowych.
5. Podstawowe sposoby wzywania pomocy.
6. Zasady zachowania się po wywrotce jachtu.

3.8. Podstawowe czynności na jachcie i zasady ich wykonywania

1. Podstawowe prace porządkowe i bosmańskie (klarowanie jachtu, buchtowanie lin, węzły żeglarskie: prosty, refowy, knagowy, różkowy, ósemka, sztyk, cumowy żeglarski, ratowniczy).
2. Praca na cumach i sposoby cumowania (obsługa cum, szpringów, odbijaczy, bosaka).
3. Operowanie żaglami (stawianie i zrzucanie żagli, przygotowanie żagli, regulacja żagli, refowanie).
4. Podstawowa obsługa silnika (uruchamianie i wyłączenie silnika, uzupełnianie paliwa).
5. Obsługa kotwicy (przygotowanie kotwicy, obsługa liny kotwicznej).
6. Podstawy obsługi instalacji jachtowych (gazowej, elektrycznej, wodnej, toalety chemicznej).
7. Obserwacja akwenu (określanie zagrożeń i sposoby informowania o nich).

3.9. Czynności na jachcie żaglowym płynącym na silniku

1. Obsługa steru i silnika (utrzymanie kursu, zmiana kursu, cyrkulacja, zmiana prędkości jachtu).

3.10. Czynności na jachcie żaglowym płynącym pod żaglami

1. Operowanie żaglami (wybieranie i luzowanie szotów, stawianie i zrzucanie żagli, refowanie).
2. Obsługa steru i żagli (utrzymanie kursu, ostrzenie i odpadanie).

3.11. Uczestnictwo w akcji ratowniczej

1. Uczestniczenie w procedurze ratowniczej „alarm: człowiek za burta” (na silniku, pod żaglami z elementem stawania w dryf).
2. Techniki podjęcia człowieka z wody na pokład jachtu.

3.12. Wstępna wiedza żeglarska

1. Nazewnictwo podstawowych części jachtu i jego osprzętu.
2. Kursy jachtu względem wiatru.
3. Etykieta żeglarska (zasady zachowania się na jachcie, wygląd jachtu).

4. Sprzęt szkoleniowy i baza

1. **Sprzęt szkoleniowy** - szkolenie powinno być prowadzone na dowolnym, śródlądowym, kabinowym jachcie żaglowym typu slup, wyposażonym w sprawny i kompletny takielunek oraz w sprawny silnik przyczepny.

2. **Baza szkoleniowa** - poprawna infrastruktura przystani żeglarskiej, pomost umożliwiający prawidłowe cumowanie oraz bezpieczne i prawidłowe wykonywanie manewrów dojścia i odejścia od pomostu.

5. Czas i sposób szkolenia

1. Łączny czas szkolenia powinien wynosić **nie mniej niż 10 godzin**.
2. Wszystkie nauczane podczas szkolenia czynności, mogą być wykonywane przez kursanta tylko pod bezpośrednim nadzorem prowadzącego szkolenie.
3. Szkolenie może być realizowane w dowolnej konfiguracji czasowej. Zalecane jest prowadzenie szkolenia w następujących po sobie dniach.
4. Szkolenie praktyczne powinno odbywać się w sprzyjających warunkach pogodowych, przy sile wiatru **1-4⁰B**.
5. Warunki zaliczenia szkolenia:
 - obecność i aktywny udział we wszystkich zajęciach,
 - bezpieczne i poprawne wykonywanie nauczanych czynności,
 - zaliczenie sprawdzianu na zakończenie szkolenia (o jego formie decyduje **prowadzący to szkolenie**, posiadający BŁĘKITNĄ lub BIAŁĄ Licencję Szkoleniową HALS na wody śródlądowe lub **nadzorujący to szkolenie**, posiadający BIAŁĄ Licencję Szkoleniową HALS na wody śródlądowe).

IV. Podstawowe Szkolenie Żeglarskie HALS na wodach śródlądowych

1. Uzyskane kompetencje

1. Posiada wiedzę i umiejętności żeglarskie umożliwiające samodzielne prowadzenie śródlądowego jachtu żaglowego typu **slup**, o długości kadłuba **do 7,5 m**, po wodach śródlądowych, wyposażonego w **silnik pomocniczy**, tylko w **porze dziennej**, przy sile wiatru **do 4⁰B**.
2. Do **16 lat** prowadzenie jachtu jest możliwe tylko pod bezpośrednim nadzorem osoby pełnoletniej będącej na pokładzie jachtu, posiadającej odpowiednie kwalifikacje żeglarskie, a także wszystkie niezbędne uprawnienia do opieki nad osobą niepełnoletnią.
3. Uzyskuje tytuł: „**ŻEGLARZ**” i dokument: „Certyfikat podstawowych umiejętności i wiedzy żeglarskiej na wodach śródlądowych”.

2.. Warunki kwalifikujące kandydata

1. Wiek co najmniej 13 lat.
2. Zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do uprawiania żeglarstwa lub oświadczenie własne, w przypadku osób niepełnoletnich oświadczenie musi być podpisane przez rodziców lub opiekunów prawnych.
3. Umiejętność pływania potwierdzona posiadaniem powszechnej karty pływackiej lub oświadczeniem własnym. W przypadku osób niepełnoletnich oświadczenie musi być podpisane przez rodziców lub opiekunów prawnych.
4. W przypadku osoby niepełnoletniej, zgoda rodziców lub opiekunów prawnych na uprawianie żeglarstwa i udział w szkoleniu.

3. Ramowy program szkolenia

3.1. Zasady bezpieczeństwa

1. Podstawowe zasady bezpieczeństwa na śródlądowym jachcie żaglowym (wchodzenie na jacht, schodzenie z jachtu, poruszanie się po jachcie i pomoście).
2. Zasady bezpieczeństwa przy wykonywaniu czynności na jachcie (szczególnie przy obsłudze silnika, miecza, kładzenia i stawiania masztu) i obsłudze stanowisk manewrowych.
3. Stosowanie podstawowych środków ratunkowych i działań ratowniczych (zakładanie kamizelki ratunkowej, rzut kołem ratunkowym, rzutką).
4. Dobór ubioru żeglarskiego w zależności od warunków pogodowych.
5. Zasady zachowania się po wywrotce jachtu.
6. Zasady żeglowania w trudnych warunkach pogodowych.

3.2. Jacht i jego urządzenia, zasady obsługi

1. Prace porządkowe i bosmańskie (klarowanie jachtu, buchtowanie lin, węzły żeglarskie: prosty, refowy, knagowy, rożkowy, ósemka, sztyk, cumowy żeglarski, ratowniczy, kotwiczny).
2. Zasady i sposoby cumowania jachtu do pomostu lub boi (wybór miejsca do cumowania, dobór cum, szpringów, odbijaczy).
3. Operowanie żaglami (stawianie i zrzucanie żagli, przygotowanie żagla, obsługa olinowania, refowanie).
4. Zasady obsługi żagli.
5. Zasady obsługi silnika (uruchamianie i wyłączanie silnika, uzupełnianie paliwa).
6. Zasady poprawnego przygotowania i wykorzystania wyposażenia jachtu takiego jak: kotwica, środki ratunkowe, bosak, pagaje, liny.
7. Zasady obsługi instalacji jachtowych (gazowej, elektrycznej, wodnej, toalety chemicznej).
8. Kładzenie i stawianie masztu.
9. Zasady przygotowania jachtu do wypłynięcia.

10. Podstawowe zasady podziału zadań i kierowania załogą.

3.3. Manewrowanie jachtem żaglowym na silniku

1. Obsługa steru i silnika (utrzymanie kursu, zmiana kursu, cyrkulacja, zmiana prędkości jachtu, bieg wsteczny).
2. Zatrzymanie jachtu w określonym miejscu na akwenu:
 - cumowanie do boi (dojście do boi, odejście z boi),
 - kotwiczenie (stawanie na kotwicy, zejście z kotwicy).
3. Odejście i dojście do pomostu (analiza i wybór sposobu wykonanie manewru, przygotowanie jachtu, wykonanie bezpiecznego i prawidłowego manewru).

3.4. Manewrowanie jachtem żaglowym płynącym pod żaglami

1. Sterowanie jachtem i obsługa żagli, utrzymanie kursu, zmiana kursu (ostrzenie, odpadanie, regulacja prędkości).
2. Zwrot przez sztag.
3. Zwrot przez rufę.
4. Stawanie w dryf.
5. Zatrzymanie jachtu w określonym miejscu na akwenu.

3.5. Prowadzenie akcji ratowniczej

1. Procedura ratownicza „alarm: człowiek za burtą” - na silniku, pod żaglami (stawanie w dryf).
2. Techniki podjęcia człowieka z wody na pokład jachtu.

3.6. Podstawowa wiedza żeglarska

1. Przepisy i ratownictwo.
 - Podstawowe prawa drogi na wodach śródlądowych.
 - Podstawowe znaki i sygnały żeglugowe, oznakowanie statków śródlądowych.
 - Sygnały wzywania pomocy.
 - Zasady postępowania w razie wypadku lub awarii, pierwsza pomoc przedmedyczna.
 - Zasady wykorzystania środków ratunkowych.
 - Elementy systemu ratownictwa na wodach śródlądowych.
2. Budowa jachtu i teoria żeglowania.
 - Nazewnictwo podstawowych części jachtu i jego osprzętu.
 - Wyposażenie i instalacje jachtu śródlądowego.
 - Kursy jachtu względem wiatru, hals.
 - Nawietrzność i zawietrzność jachtu.
 - Stateczność poprzeczna jachtu.
3. Locja i meteorologia.
 - Podstawowe oznakowania na wodach śródlądowych.
 - Budowle i urządzenia hydrotechniczne (śluzka, kanał żeglowny).
 - Oznakowanie przeszkód wodnych.
 - Zjawiska meteorologiczne.
 - Siła wiatru, skala Beauforte'a.
 - Komunikaty meteorologiczne, informacja o zagrożeniach.
4. Ekologia i etykieta żeglarska.
 - Podstawowe zasady ochrony środowiska wodnego.
 - Etykieta żeglarska (zasady zachowania się na jachcie, wygląd jachtu, ceremoniał żeglarski).

4. Sprzęt szkoleniowy i baza

1. Sprzęt szkoleniowy:

- szkolenie powinno być prowadzone na śródlądowym kabinowym jachcie żaglowym typu słup o długości do 7,5 m, wyposażonym w sprawny silnik, kompletny takielunek oraz wyposażonym w typowe instalacje śródlądowego jachtu rekreacyjnego,
- sprzęt uzupełniający stanowić mogą lekkie, otwarto-pokładowe jachty żaglowe typu słup.

2. Baza szkoleniowa:

- poprawna infrastruktura przystani żeglarskiej, pomost umożliwiający cumowanie oraz bezpieczne i prawidłowe wykonywanie manewrów,
- sala do prowadzenia zajęć teoretycznych, wyposażona w sprzęt audiowizualny i pomoce dydaktyczne.

5. Czas szkolenia

1. Łączny czas szkolenia powinien wynosić **nie mniej niż 45 godzin**, w tym czas szkolenia teoretycznego **ok. 7 godzin**.
2. Każdy z uczestników szkolenia powinien spędzić za sterem **min. 12 godzin** (dowodzenie załogą i samodzielne wykonywanie manewrów pod nadzorem instruktora).
3. Wszystkie nauczane podczas szkolenia czynności, mogą być wykonywane przez kursanta tylko pod bezpośrednim nadzorem prowadzącego szkolenie.
4. Szkolenie może być realizowane w dowolnej konfiguracji czasowej. Zalecane jest prowadzenie szkolenia w następujących po sobie dniach.
5. Szkolenie praktyczne powinno odbywać się w sprzyjających warunkach pogodowych, przy sile wiatru **1-4⁰B**.
6. Osoby posiadające dokument wstępnych umiejętności i wiedzy żeglarskiej na wodach śródlądowych (certyfikat: ZAŁOGANT), mogą mieć zmniejszone normy czasowe szkolenia praktycznego.
7. Warunki zaliczenia szkolenia:
 - obecność i aktywny udział we wszystkich zajęciach,
 - bezpieczne i poprawne wykonywanie nauczanych czynności,
 - zaliczenie sprawdzianu na zakończenie szkolenia (o jego formie decyduje prowadzący lub nadzorujący szkolenie, posiadający BIAŁĄ Licencję Szkoleniową HALS na wody śródlądowe).

V. Wstępne Szkolenie Żeglarskie HALS na wodach morskich

1. Uzyskane kompetencje

1. Wykwalifikowany członek załogi morskiego jachtu żaglowego.
2. Umiejętność obsługi stanowisk manewrowych oraz wykonywania innych czynności na morskim jachcie żaglowym, na wodach morskich.
3. Czynności te mogą być wykonywane tylko na polecenie kierującego jachtem i pod jego bezpośrednim nadzorem.
4. Uzyskuje tytuł: „**ZAŁOGANT morski**” i dokument: „Certyfikat wstępnych umiejętności żeglarskich na wodach morskich”.

2. Warunki kwalifikujące kandydata

1. Zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do uprawiania żeglarstwa lub oświadczenie własne, w przypadku osób niepełnoletnich oświadczenie musi być podpisane przez rodziców lub opiekunów prawnych.
2. Umiejętność pływania potwierdzona posiadaniem powszechnej karty pływackiej lub oświadczeniem własnym, w przypadku osób niepełnoletnich oświadczenie musi być podpisane przez rodziców lub opiekunów prawnych.
3. W przypadku osoby niepełnoletniej, zgoda rodziców lub opiekunów prawnych na uprawianie żeglarstwa i udział w szkoleniu.

3. Ramowy program szkolenia

3.1. Zasady bezpieczeństwa

1. Podstawowe zasady bezpieczeństwa na morskim jachcie żaglowym. (wchodzenie na jacht, schodzenie z jachtu, poruszanie się po jachcie i pomoście).
2. Zasady bezpieczeństwa przy wykonywaniu czynności na jachcie morskim i obsłudze stanowisk manewrowych.
3. Stosowanie podstawowych morskich środków ratunkowych i działań ratowniczych (zakładanie kamizelki ratunkowej, pasa bezpieczeństwa, korzystanie z lifeliny, tyka ratownicza, rzut kołem ratunkowym, rzutką).
4. Dobór ubioru żeglarskiego w zależności od warunków pogodowych.
5. Podstawowe sposoby wzywania pomocy na morzu i obsługi urządzeń sygnalizacyjnych (m.in. flara, raca).

3.2. Podstawowe czynności na jachcie i zasady ich wykonywania

1. Podstawowe prace porządkowe i bosmańskie (klarowanie jachtu, buchtowanie lin, węzły żeglarskie: prosty, refowy, knagowy, rożkowy, ósemka, sztyk, cumowy żeglarski, ratowniczy).
2. Praca na cumach i sposoby cumowania (obsługa cum, szpringów, odbijaczy, bosaka).
3. Operowanie żaglami (stawianie i zrzucanie żagli, przygotowanie żagli, regulacja żagli, refowanie).
4. Podstawowa obsługa silnika (uruchamianie i wyłączenie silnika, uzupełnianie paliwa).
5. Obsługa kotwicy (przygotowanie kotwicy, obsługa liny kotwicznej).
6. Podstawy obsługi instalacji jachtowych (gazowej, elektrycznej, wodnej, toalety chemicznej).
7. Podstawy obsługi nawigacyjnych i komunikacyjnych urządzeń jachtowych.
8. Wykorzystanie podstawowych urządzeń portu jachtowego.
9. Obserwacja akwenu (określanie zagrożeń i sposoby informowania o nich).

3.3. Czynności na jachcie żaglowym płynącym na silniku

1. Obsługa steru i silnika (utrzymanie kursu, zmiana kursu, cyrkulacja, zmiana prędkości jachtu).

3.4. Czynności na jachcie żaglowym płynącym pod żaglami

1. Operowanie żaglami (wybieranie i luzowanie szotów, stawianie i zrzucanie żagli, refowanie).

2. Obsługa steru (utrzymanie kursu, ostrzenie i odpadanie).

3.5. Uczestnictwo w akcji ratowniczej

1. Uczestniczenie w procedurze ratowniczej „alarm: człowiek za burtą” (na silniku i pod żaglami, z elementem stawania w dryf).
2. Techniki podjęcia człowieka z wody na pokład jachtu.

3.6. Wstępna wiedza żeglarska

1. Nazewnictwo podstawowych części jachtu i jego osprzętu.
2. Kursy jachtu względem wiatru.
3. Etykieta żeglarska (zasady zachowania się na jachcie, wygląd jachtu).

4. Sprzęt szkoleniowy i baza

1. **Sprzęt szkoleniowy** - szkolenie powinno być prowadzone na dowolnym, kabinowym jachcie żaglowym typu słup, przystosowanym do pływania po morzu, wyposażonym w sprawny i kompletny takielunek, urządzenia nawigacyjne oraz w sprawny silnik.
2. **Baza szkoleniowa** - poprawna infrastruktura morskiego portu jachtowego, pomost / nabrzeże umożliwiający cumowanie oraz bezpieczne i prawidłowe wykonywanie manewrów dojścia i odejścia od pomostu / nabrzeża.

5. Czas i sposób szkolenia

1. Łączny czas szkolenia powinien wynosić **nie mniej niż 12 godzin**.
2. Wszystkie nauczane podczas szkolenia czynności, mogą być wykonywane przez kursanta tylko pod bezpośrednim nadzorem prowadzącego szkolenie.
3. Szkolenie może być realizowane w dowolnej konfiguracji czasowej. Zalecane jest prowadzenie szkolenia w następujących po sobie dniach, z wykorzystaniem krótkiego rejsu stażowego.
4. Szkolenie praktyczne powinno odbywać się w sprzyjających warunkach pogodowych, przy sile wiatru **1-5⁰B**.
5. Warunki zaliczenia szkolenia:
 - obecność i aktywny udział we wszystkich zajęciach
 - bezpieczne i poprawne wykonywanie nauczanych czynności
 - zaliczenie sprawdzianu na zakończenie szkolenia (o jego formie decyduje **prowadzący to szkolenie**, posiadający BŁĘKITNĄ lub BIAŁĄ Licencję Szkoleniową HALS na wody morskie lub **nadzorujący to szkolenie**, posiadający BIAŁĄ Licencję Szkoleniową HALS na wody morskie).

VI. Podstawowe Szkolenie Żeglarskie HALS na wodach morskich

1. Uzyskane kompetencje

1. Posiada wiedzę i umiejętności żeglarskie umożliwiające samodzielne prowadzenie jachtu żaglowego typu **slup**, o długości kadłuba **do 7,5 m**, po wodach morskich, wyposażonego w **silnik pomocniczy**, tylko w **porze dziennej**, przy sile wiatru **do 5⁰B**, przy czasie żeglugi do miejsca schronienia **do 6 godzin**.
2. Uzyskuje tytuł: „**ŻEGLARZ morski**” i dokument: „Certyfikat podstawowych umiejętności i wiedzy żeglarskiej na wodach morskich”.

2. Warunki kwalifikujące kandydata

1. Wiek **co najmniej 16 lat**.
2. Zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do uprawiania żeglarstwa lub oświadczenie własne, w przypadku osób niepełnoletnich oświadczenie musi być podpisane przez rodziców lub opiekunów prawnych.
3. Umiejętność pływania potwierdzona posiadaniem powszechnej karty pływackiej lub oświadczeniem własnym. W przypadku osób niepełnoletnich oświadczenie musi być podpisane przez rodziców lub opiekunów prawnych.
4. W przypadku osoby niepełnoletniej, zgoda rodziców lub opiekunów prawnych na uprawianie żeglarstwa i udział w szkoleniu.

3. Ramowy program szkolenia

3.1. Zasady bezpieczeństwa

1. Zasady bezpieczeństwa na morskim jachcie żaglowym (wchodzenie na jacht, schodzenie z jachtu, poruszanie się po jachcie i pomoście/nabrzeżu).
2. Zasady bezpieczeństwa przy wykonywaniu czynności na jachcie morskim i obsłudze stanowisk manewrowych.
3. Stosowanie podstawowych morskich środków ratunkowych i działań ratowniczych (zakładanie kamizelki ratunkowej, pasa bezpieczeństwa, korzystanie z lifeliny, zastosowanie tyki ratowniczej, koła ratunkowego, rzutki).
4. Dobór ubioru żeglarskiego w zależności od warunków pogodowych.
5. Zasady żeglowania w trudnych warunkach pogodowych.
6. Podstawowe sposoby wzywania pomocy na morzu i obsługa urządzeń sygnalizacyjnych (m.in. flara, raca, radiotelefon VHF, pława EPIRB).

3.2. Jacht, jego urządzenia i zasady ich obsługi

1. Prace porządkowe i bosmańskie (klarowanie jachtu, buchtowanie lin, węzły żeglarskie: prosty, refowy, knagowy, rożkowy, ósemka, sztyk, cumowy żeglarski, ratowniczy, kotwiczny).
2. Zasady i sposoby cumowania jachtu do pomostu/nabrzeża lub boi (wybór miejsca do cumowania, dobór cum, szpringów, odbijaczy).
3. Operowanie żaglami (stawianie i zrzucanie żagli, przygotowanie żagla, regulacja żagla, refowanie).
4. Zasady obsługi żagli.
5. Zasady obsługi silnika (uruchamianie i wyłączanie silnika, uzupełnianie paliwa).
6. Zasady poprawnego przygotowania i wykorzystania wyposażenia jachtu takiego jak: kotwica, środki ratunkowe, bosak, liny.
7. Podstawowe zasady obsługi urządzeń nawigacyjnych i komunikacyjnych.
8. Zasady obsługi instalacji jachtowych (gazowej, elektrycznej, wodnej, toalety chemicznej).
9. Zasady przygotowania jachtu do wypłynięcia.
10. Podstawowe zasady podziału zadań i kierowania załogą.

3.3. Manewrowanie jachtem żaglowym na silniku

1. Obsługa steru i silnika (utrzymanie kursu, zmiana kursu, cyrkulacja, zmiana prędkości jachtu, bieg wsteczny).
2. Zatrzymanie jachtu w określonym miejscu na akwenu:
 - cumowanie do boi (dojście do boi, odejście z boi).
 - kotwiczenie (stawanie na kotwicy, zejście z kotwicy).
3. Odejście i dojście do pomostu/nabrzeża (analiza i wybór sposobu wykonanie manewru, przygotowanie jachtu, wykonanie bezpiecznego i prawidłowego manewru).

3.4. Manewrowanie jachtem żaglowym płynącym pod żaglami

1. Sterowanie jachtem i obsługa żagli, utrzymanie kursu, zmiana kursu (ostrzenie, odpadanie, regulacja prędkości).
2. Zwrot przez sztag.
3. Zwrot przez rufę.
4. Stawanie w dryf.
5. Zatrzymanie jachtu w określonym miejscu na akwenu.

3.5. Prowadzenie akcji ratowniczej

1. Procedura ratowniczej „alarm: człowiek za burzą” - na silniku, pod żaglami (stawanie w dryf).
2. Techniki podjęcia człowieka z wody na pokład jachtu.

3.6. Morski rejs stażowy

1. Przygotowanie nawigacyjne rejsu.
2. Prowadzenie nawigacji w morskiej strefie brzegowej.
3. Korzystanie z pomocy nawigacyjnych (mapa morska, księga locji, spis świateł) i prostych urządzeń nawigacyjnych (kompas z namiernikiem, GPS, sonda).

3.7. Podstawowa wiedza żeglarska

1. Przepisy i ratownictwo
 - Podstawowe prawa drogi i sygnały na wodach morskich.
 - Podstawowe znaki i sygnały żeglugowe, elementy oznakowania statków morskich.
 - Sygnały wzywania pomocy na wodach morskich.
 - Zasady postępowania w razie wypadku lub awarii, pierwsza pomoc przedmedyczna.
 - Zasady wykorzystania środków ratunkowych i komunikacji.
 - Techniki ratownicze (m.in. elementy procedury ratowniczej „alarm: człowiek za burzą” MOB, techniki podjęcia człowieka na pokład z wody) i sytuacje zagrożenia (wejście na mieliznę, sztrandowanie, kolizja, p.poż).
 - Elementy systemu ratownictwa na wodach morskich - SAR.
2. Budowa jachtu i teoria żeglowania
 - Nazewnictwo podstawowych części jachtu i jego osprzętu.
 - Wyposażenie i instalacje małego jachtu morskiego.
 - Kursy jachtu względem wiatru, hals.
 - Nawietrzność i zawietrzność jachtu.
 - Stateczność poprzeczna jachtu.
 - Żegluga na fali.
3. Locja, nawigacja i meteorologia
 - Podstawowe oznakowanie na wodach morskich (system IALA A).

- Budowle i urządzenia hydrotechniczne (m.in. nabrzeże, falochron).
- Podstawowe pomoce i urządzenia nawigacyjne.
- Zasady planowania żeglugi i prowadzenia nawigacji.
- Zjawiska meteorologiczne.
- Siła wiatru, skala Beauforte'a.
- Komunikaty meteorologiczne, informacja o zagrożeniach.
- Umiejętność przewidywania pogody na podstawie komunikatów meteorologicznych.

6. Ekologia i etykieta żeglarska

- Podstawowe zasady ochrony środowiska wodnego.
- Etykieta żeglarska (zasady zachowania się na jachcie, wygląd jachtu, ceremoniał żeglarski).

4. Sprzęt szkoleniowy i baza

1. Sprzęt szkoleniowy:

- szkolenie powinno być prowadzone na morskim kabinowym jachcie żaglowym typu słup o długości do 7,5 m, wyposażonym w sprawny silnik, kompletny takielunek, urządzenia nawigacyjne oraz wyposażonym w typowe instalacje morskiego jachtu rekreacyjnego,

2. Baza szkoleniowa:

- poprawna infrastruktura morskiego portu jachtowego, pomost / nabrzeże umożliwiające cumowanie oraz bezpieczne i prawidłowe wykonywanie manewrów,
- sala do prowadzenia zajęć teoretycznych wyposażona w sprzęt audiowizualny i pomoce dydaktyczne.

5. Czas szkolenia

1. Łączny czas szkolenia powinien wynosić **nie mniej niż 55 godzin**, w tym czas szkolenia teoretycznego **ok. 12 godzin**, w tym rejs stażowy **min. 12 godzin** z wejściem do innego portu.
2. Każdy z uczestników szkolenia powinien spędzić za sterem **min. 12 godzin** (dowodzenie załogą i samodzielne wykonywanie manewrów pod nadzorem instruktora).
3. Wszystkie nauczone podczas szkolenia czynności, mogą być wykonywane przez kursanta tylko pod bezpośrednim nadzorem prowadzącego szkolenie.
4. Szkolenie może być realizowane w dowolnej konfiguracji czasowej. Zalecane jest prowadzenie szkolenia w następujących po sobie dniach.
5. Szkolenie praktyczne powinno odbywać się w sprzyjających warunkach pogodowych, przy sile wiatru **1-5⁰B**.
6. Osoby posiadające dokument wstępnych umiejętności i wiedzy żeglarskiej na wodach morskich (certyfikat: ZAŁOGANT morski), mogą mieć zmniejszone normy czasowe szkolenia praktycznego.
7. Warunki zaliczenia szkolenia:
 - obecność i aktywny udział we wszystkich zajęciach,
 - bezpieczne i poprawne wykonywanie nauczanych czynności,
 - zaliczenie sprawdzianu na zakończenie szkolenia (o jego formie decyduje prowadzący lub nadzorujący szkolenie, posiadający BIAŁĄ Licencję Szkoleniową HALS na wody morskie).